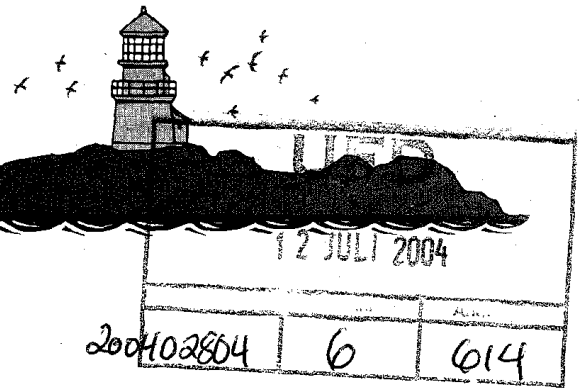

UTSIRA KOMMUNE

Det Kongelige Utdannings- og Forskningsdepartement,
Pb 8119 Dep.,
0032 Oslo.

Utsira 5.juli 2004.

Høringsuttalelse - foreslåtte endringer i forskrift om opptakskrav til grunnutdanninger ved universiteter og høyskoler.

Med henvisning til utsendelse av høringsnotat av 23.06.d.å. vil undertegnede gjerne benytte anledningen til å knytte en kommentar til forslaget.

Visjonen "Lærerutdanningen: å rekruttere de beste" i kap.9.1. i St.meld.nr.30 (2003-2004) som Stortinget nå har gitt sin tilsutning til i Innst.S.nr 268 (2003-2004), antas å bygge på en reel intensjon om å virkelig kunne sikre seg "de beste" kandidater som fremtidige lærere. Gjennom å sette kriterier for rekruttering er vel håpet at dette grep skal bidra både å heve nivået i lærerstanden generelt, men i særdeleshet for å bedre mulighetene for *elevne* i deres undervisningssituasjon.

En dyktig lærer vil jeg påstå representerer en integrert helhet av faglige kunnskaper, pedagogiske evner (lært eller medfødt), samt personlige egenskaper som gjør vedkommende egnet til et slikt virke. De faglige kunnskaper er en *nødvendig* men ikke *tilstrekkelig* betingelse. Uansett kan ikke faglige kvalifikasjoner alene være et kriterium for endelig godkjenning, men de kan gjerne være det *for opptak* til et studium. Den uteksaminerte kandidat til lærerjobb bør i tillegg underveis i studiet passere skjerpede vurderinger av egnethet, herunder både pedagogiske- og personlige kvalifikasjoner.

Dersom hele utdanningen alene baserer seg på opptakskravene, vil risikoen for at det ikke skjer en reell bedring fortsatt være tilstede. Hvorledes de pedagogiske- og personlige kvalifikasjoner og/eller egnethet skal vurderes får man gjerne reflektere over. Her er det åpenbart behov for reell nytenkning.

Dagens pedagogikkutdanning -og særlig såkalt ettårig PPU- bærer mer mye preg av å være et oppsop av alment aksepterte moralforestillinger med solide doser av gode hensikter. Flere passerer igjennom uten videre lesning av pensum. Og nesten alle består til slutt. Enkelte utdanningsinstitusjoner ser ut til å ha et uoffisielt internt "system" med egne lærere som til slutt klarerer igjennom de som vel i realiteten burde strøket. Eller man generelt legger listen såvidt lavt at nesten alle kan passere, selv med halvhjertet innsats. Uansett mitt saklige nivå her er dette noen av mine intrykk av situasjonen, særlig etter at jeg selv fullførte PPU i 97, samt etter å ha samtalt om temaet med kolleger og andre.

Flere personer jeg selv har snakket med om PPU og den generelle pedagogikkutdanning omtaler studiene som noe av det "mest meningsløse og bortkastede" de har vært med på. Unntaket var praksisperiodene i skoleklassene, samt at enkelte veiledere tok oppgaven med det alvor den fortjener. Jeg er selv enig i dette. Om selve kvalifiseringen oppfattes slik av flere, kan man hverken forvente noen økt motivering til yrket herfra, eller noen aktiv bruk av metoder fra studiet.

Dette mener jeg i tilfelle er svært betenkelig, - kanskje en spørreundersøkelse blant uteksaminerte PPU-kandidater kan nyansere bildet?

Den pedagogiske del av lærerstudiene bør gjennomgås tilsvarende for både å sette konkrete standardkrav som også kan sile ut uegnede kandidater. Alle bør såvisst ikke passere. Det kreves en helhet for å fungere som en "god" lærer for barn og unge. Dette bør drøftes som eget tema.

Tilsvarende bør utdanningen skjerpes i forhold til å gjøre de egnede best mulig rustet. I tillegg til de positive elementer ved læreryrket bør kandidater rustes til å bedre kunne håndtere utbrenthet, stress, problemfylte situasjoner ved elevers helhetlige livssituasjon som virker negativt inn på deres undervisningsdeltakelse osv.

Hele Læreplan 97 bærer preg av å ville ta inn alt som er "godt" i skolen. De negative sidene er omtrent helt fraværende. Dette er som å pugge fjellvettreglene men likevel dra på skitur kun med varm kakao og sjokolade i ryggsekken. Det kreves i tillegg en mental beredskap som innebærer at man også tar med seg spade, kart og kompass m.v. Poenget er at kandidater bør få et realistisk og edruelig forhold til den helhetlige arbeidssituasjon de utdanner seg til. Og særlig hvordan de best bør møte elever med ulik bakgrunn og forutsetninger.

I tillegg til dette bør det fokuseres på kollega-rollen. Dette fordi systemet i dag i økende grad baserer seg på kollegialt tverrfaglig samarbeid.

Et tabu-tema er spørsmålet elever fra tid til annen reiser om lærere som "mobber, trakasserer, plager og forskjellsbehandler" elever. Dette hører vi jevnlig om fra elevhold, men hittil er det sparsomt med tiltak for både å møte kritikken/påstandene samt å etablere et system for oppfølging og kontroll. Et tema som kanskje oftest går igjen er lærernes påståtte "trynefaktor" med karaktérsetting. Her finnes det åpenbare løsninger som anonymisering, retting av kolleger m.v.

Et annet tema er prinsippet om "ansvar for egen læring". Kandidater bør drilles i hva dette i realiteten innebærer slik at man kan lykkes å bryte med den uheldige tradisjon Ivar A.Bjørgen påpeker i boken "Ansvar for egen læring", særlig s.104-106 (Tapir forlag, 1991. ISBN 82-519-0951-1).

Såfremt man fra det offentliges side ønsker å forbedre situasjone, kan det være en idé å gjennomføre en undersøkelse blant uteksaminerte kandidater og praksisveiledere. Disse vil kunne gi tilbakemeldinger som kan forbedre innholdet i studiene, gi innspill til kriterier for utvelgelse, fortelle om egne erfaringer osv.

Om forslaget konkret:

Det bør være et skjerpet krav til karakterer som i alternativ 2. De andre alternativeve med angitte bestått-prosenter virker for løse. Kanskje bør skolepoeng i alt. 3-6 knyttes til et tilsvarende karakterkrav (4). Med alminnelig mental utrustning & skjerpet egeninnsats bør flere kunne klare karakterkravet.

Alternativt kan opptaket basere seg på karakteren 3, men at det underveis settes skjerpede krav til videre studiedeltakelse. Dette innebærer en tanke om at bestått (2?) egentlig ikke er tilstrekkelig.

Med vennlig hilsen,

Robin Kirkhus,
Rådmann